

Hemmelig.

Utenriksdepartementet

114

St. med. nr. 27.

(1933)

Angående et av K. K pke fremsatt erstatningskrav mot Finland i anledning av at han i 1918 i Finland blev arrestert og fratatt et større rubelbeløp og andre verdier.

Utenriksdepartementets innstilling av 28 april 1933, som er bifalt ved kongelig resolusjon av samme dag.

(Foredratt av stats- og utenriksminister Joh. Ludw. Mowinkel.)

Kurt K pke som fra november 1917 til begynnelsen av mars 1918 har fungert som norsk vicekonsul i Petrograd, påtok sig i begynnelsen av mars 1918, på anmodning av norsk undersått Stavseth og russisk borger Nagurski og i forståelse med det russiske provianteringsråd i Petrograd, som privatmann   overføre fra den russiske folkebank i Petrograd til Norges Banks avdeling i Bergen et større pengebeløp, utgjørende halvparten av kjøpesummen for et parti sild, som provianteringsrådet hadde kjøpt hos Stavseth og Nagurski. Man trodde dengang at K pke var norsk borger, hvilket han, som det senere viste sig, ikke var. Beløpet 4 575 000 rubler skulde av K pke innbetales i Norges Bank i norske kroner efter en kalkulert kurs av 3 rubler for kronen med kr. 1 525 000 og utbetales Stavseth og Nagurski mot fremvisning av legitimasjon for at varen var avsendt til Russland.

Den 8 mars hevet K pke i den russiske folkebank penger på en av ham mottatt og av provianteringsrådet utstedt check og det lyktes ham, som var godt kjent i banken, gjennom imøtekommenhet fra bankpersona-

lets side   få pengene utbetalt i tsarrubler hvorved han på grunn av den betydelige forskjell i kursverdien vilde opnådd meget stor fortjeneste.

K pke besluttet   p skynne transaksjonen mest mulig og forlot 12 mars 1918 Petrograd for over Helsingfors   reise til Norge med pengene. Han blev imidlertid ved ankomsten til Viborg anholdt av finske r degardister og ført til Helsingfors. Det viste sig at provianteringsrådet i Petrograd hadde begj ert ham arrestert, idet det anførte at pengene var betrodd K pke i egenskap av norsk konsul forat han skulde overføre dem til Norge, men at han hadde reist avsted med dem uten provianteringsrådets vidende.

Efter forhandlinger i Helsingfors mellem de daværende røde finske myndigheter, herr K pke og det derværende norske konsulat blev de penger K pke medførte og som viste sig nu   utgjøre 4 560 000 rubler, den 15 mars 1918 i overv r av blandt annet representanter for de daværende finske makthavere, herr K pke og den norske konsul deponert i Finnlands Bank i Helsingfors.

Da der fra russisk side ikke blev frem-

Bilag: 1. Den juridiske del av professor Gjelsviks betenkning av 18 januar 1930. — 2. Professor Frede Castbergs P. M. av 23 april 1930. — 3. Skrivelse fra høiesterettsdommer Alten til Utenriksdepartementet av 22 mars 1932.

Ang. et av K. Kjøpke fremsatt erstatningskrav mot Finland.

skaffet fyldestgjørende bevis for anklagen mot Kjøpke, blev pengene tillikemed en check på svenske kroner 20 000 av de finske makt-havere sendt tilbake til Petrograd og 8 og 9 april deponert i Folkebanken i Petrograd i den finske regjerings navn til opbevaring, inntil det av det russiske folketribunal eller vedkommende domstol var avgjort, hvem pengene tilhørte. Pengene blev overlevert Folkebanken og det norske konsulat i Helsingfors' segl på den konvolutt som inneholdt bl. a. checken på de 20 000 kroner, brutt, utenat hverken Kjøpke eller nogen representant for legasjonen i Petrograd var gitt anledning til å være til stede.

Provianteringsrådet i Petrograd anla derefter i april 1918 sak mot Kjøpke ved folkedistriktstolens sammesteds for å få sig tilkjent de således deponerte 4 560 000 rubler og erstattet de manglende 15 000 rubler, og ved dom av 21 mai s. å. blev provianteringsrådets påstand forsåvidt tatt til følge. Det blev dog i dommen uttalt at der ikke var skaffet noget som helst bevis for at Kjøpke hadde spekulert med pengene, villedet klagerne med foregivende av at han optrådte som norsk konsul, eller selvrådig å ha avreist fra Petrograd med pengene i strid med muntlig overenskomst med provianteringsrådet.

I anledning av denne dom bad Kjøpke i skrivelse til distriktstolens saken optatt til fornyet behandling, idet han anførte, at han ikke på forhand var blitt underrettet om søksmålet og tilstillet stevning og således var satt ut av stand til å møte og fremlegge sine bevisligheter. Ved beslutning av 14 juni s. å. blev hans besværing imidlertid avvist.

I skrivelse av 2 oktober 1918 meddelte det tyske generalkonsulat i Petrograd (dets finske avdeling) Folkebanken, at Kjøpke hadde anholdt om at banken måtte bli underrettet om, at de omhandlede rubler og check for 20 000 kr. ikke måtte utbetales nogen uten spesiell ordre av Finnlands regjering eller generalkonsulatets finske avdeling. Generalkonsulatet meddelte dette til bankens kunnskap og bad sig underrettet om de skritt henvendelsen måtte foranledige. Banken svarte i skrivelse av 9 s. m.

at den hadde tatt skrivelserens innhold ad notam.

En henvendelse fra provianteringsrådet i Petrograd om utlevering av rublene i henhold til dommen blev avslått av banken som gjorde gjeldende at pengene — som deponert i Finnlands regjerings navn — bare kunde utleveres efter ordre fra denne. Ved Kjøpkes avreise fra Petrograd i desember 1918 henlå de ennu i banken.

I anledning av denne sak henvendte Kjøpke sig i september 1918 til legasjonen i Helsingfors, som i november 1918 på vegne av Kjøpke rettet skriftlig henvendelse i saken til det finske utenriksministerium hvori der blandt annet uttaltes, at Kjøpke anså den finske stat ansvarlig for det tap han har lidt ved arrestasjonen og ved at pengene blev fratatt ham og overført til Petrograd, og anmodet om reetablering av den foretatte deponisjon i Finnlands Bank. I september 1920 tilskrev legasjonen påny det finske utenriksministerium om at den fant å burde bringe i erindring Kjøpkes forbehold om erstatning, forsåvidt der i den eventuelle fredsslutning mellem Finland og Russland skulde bli inntatt nogen bestemmelse som hadde betydning for saken. I juni 1921 uttalte legasjonen på vegne av Kjøpke, at den finske regjering selvfølgelig også måtte bli erstatningspliktig overfor ham, hvis den ved bestemmelsen i Dorpatfredstraktatens art 26 har opgitt kravet på å få de deponerte penger tilbake eller med andre ord har benyttet aktiva som tilhørte Kjøpke til kompensasjon mot russiske krav på Finland eller Finnlands Bank.

I august 1921 svarte det finske utenriksministerium med bestemt å avvise ethvert ansvar for skade, som måtte ha rammet Kjøpke som følge av hans ubetenksomhet ved å komme til Finland mens opprøret raste som verst. Med hensyn til spørsmålet om å få depositumet tilbake fra Folkebanken i Petrograd hevdet utenriksministeriet, at deponeringen uttrykkelig skjedde som opbevaring, inntil vedkommende russiske domstol hadde avgjort spørsmålet om depositumet tilhørte Sovjetregjeringen eller Kjøpke, hvorav følger, at pengene ikke de-

Ang. et av K. Kjøpke fremsatt erstatningskrav mot Finland.

ponertes i Finnlands regjerings eller den finske oprørsregjerings navn, men utelukkende for regning av vedkommende rettighetshaver, og Finland har derfor aldri gjort eller kunnet gjøre krav på dette depositum. Det er under disse omstendigheter, tilføies der, uforklarlig at Kjøpke kan forutsette at kravet på nogen vis har kunnet influeres av Dorpatfreden eller ved denne være anvendt som nogen slags kompensasjon; det er jo uten videre klart at Dorpatfreden alene kunde angå og ha rettsvirkning for forholdet mellom Finland og Russland og ikke berørte den norske undersått Kjøpkes krav, som ingen sammenheng hadde dermed.

Legasjonen i Helsingfors har også senere på Kjøpkes vegne gjort henvendelse til det finske utenriksministerium for å søke oppnådd erstatning i henhold til den finske lov om oprørsskade, men uten resultat.

Utenriksdepartementets folkerettskonsulent prof. Castberg har i en rekke promemoriaer, senest av 23 april 1930 uttalt at Kjøpkes krav — av en rekke nærmere angitte grunner — ikke bør fremsettes.

Efter anmodning av Kjøpke har prof. Gjelsvik avgitt en betenkning i saken. I denne betenkning uttales bl. a. at Finnlands lovlige regjering må være ansvarlig for at den undlot å foreta de skritt som var nødvendige forat Kjøpke kunde få sine verdipapirer tilbake og derfor forpliktet til å erstatte den skade som er den naturlige følge av denne undlatelse.

Efter Utenriksdepartementets instruksjon tilstillet derefter legasjonen i Helsingfors den 28 januar 1931 det finske Utenriksministerium en note bilagt med en promemoria. I noten hvori der angående Kjøpkes krav henvises til nevnte promemoria, foresloes at den finske regjering opnevner en person til sammen med en norsk representant å forhandle om en ordning av saken.

Den finske regjering har i svarnote av 13 april 1931 avslått å gå med på forslaget om nye forhandlinger i saken.

Høiesterettsadvokat Stian Bech har derefter på Kjøpkes vegne bedt Utenriksdepar-

tementet om å innbringe saken for Den faste domstol for mellempoplelig rettspleie.

Utenriksdepartementet har forelagt saken for Justisdepartementet og for regjeringsadvokaten. Senere har Utenriksdepartementet forelagt saken for høiesterettsdommer E. Alten.

Som utrykte bilag til nærværende stortingsmeddelelse følger:

- I. Gjenpart av Utenriksdepartementets skrivelse til Justisdepartementet av 2 mai 1931 med deri under punkt 1—5 og 7—9 nevnte bilag.
- II. Gjenpart av Utenriksdepartementets skrivelse til regjeringsadvokaten av 6 mai 1931.
- III. Gjenpart av skrivelse fra regjeringsadvokaten til Utenriksdepartementet av 20 mai 1931.
- IV. Gjenpart av Utenriksdepartementets skrivelse til Justisdepartementet av 27 mai 1931.
- V. Gjenpart av Justisdepartementets skrivelse til Utenriksdepartementet av 12 juni 1931.
- VI. Gjenpart av Utenriksdepartementets skrivelse til Justisdepartementet av 18 juni 1931 med deri nevnte promemoria av professor Castberg.
- VII. Gjenpart av Justisdepartementets skrivelse til Utenriksdepartementet av 22 juni 1931 med deri nevnte promemoria av s. d.
- VIII. Gjenpart av Utenriksdepartementets skrivelse til advokat Bech av 20 juni 1931 med 1 bilag.
- IX. Gjenpart av skrivelse fra advokat Bech til Utenriksdepartementet av 20 juni 1931 med 2 bilag.
- X. Gjenpart av skrivelse fra advokat Bech til Utenriksdepartementet av 29 juni 1931 med 1 bilag.
- XI. Gjenpart av skrivelse fra Utenriksdepartementet til advokat Bech av 3 juli 1931 med 1 bilag.
- XII. Gjenpart av skrivelse fra advokat Bech til Utenriksdepartementet av 4 juli 1931.
- XIII. Gjenpart av Utenriksdepartementets

Ang. et av K. Kjøpke fremsatt erstatningskrav mot Finland.

skrivelse til advokat Bech av 9 juli 1931.

XIV. Gjenpart av Utenriksdepartementets skrivelse til høiesterettsdommer E. Alten av 17 februar 1932.

Som trykte bilag vedlegges:

1. Den juridiske del av professor Gjelsviks tidligere nevnte betenkning av 18 januar 1930.
2. Professor Castbergs forannevnte promemoria av 23 april 1930.
3. Gjenpart av skrivelse fra høiesterettsdommer Alten til Utenriksdepartementet av 22 mars 1932.

Som det vil sees av det under punkt III nevnte bilag har regjeringsadvokaten uttalt at den norske stat hverken har opfordring eller anledning til å fremsette krav på Kjøpkes vegne overfor den finske stat med mindre Kjøpke, da det angivelig skadegjørende faktum fant sted, var norsk borger.

Regjeringsadvokaten uttaler videre at hvis det forholder sig så at Kjøpke ikke på det tidspunkt var norsk borger, er det unødvendig å behandle spørsmålet om reelle betingelser foreligger for sakens innbringelse for Den faste domstol for mellemlfolkelig rettspleie. Regjeringsadvokaten tilføier at også det reelle grunnlag synes svakt.

Det er på det rene at Kjøpke erhvervet norsk statsborgerrett først i 1921.

Justisdepartementet uttaler i sin skrivelse av 12 juni 1931 bl. a. at den omstendighet at Kjøpke ikke var norsk statsborger dengang han blev arrestert i Finland og verdipapirene fratatt ham, ikke synes å burde tillegges avgjørende betydning for spørsmålet om Norge bør bringe saken inn for Den faste domstol for mellemlfolkelig rettspleie eller ikke.

Med hensyn til sakens materielle grunnlag finner Justisdepartementet, om enn under tvil, å burde uttale som sin mening at

der kan være grunn til å innbringe saken for Den faste domstol for mellemlfolkelig rettspleie.

I en promemoria av 18 juni 1931 (bilag til Utenriksdepartementets skrivelse til Justisdepartementet av s. d.) har professor Castberg uttalt som sin mening at denne sak tapes, om den blir innbragt for en internasjonal domstol til folkerettslig avgjørelse.

Høiesterettsdommer Alten er ifølge sin skrivelse til Utenriksdepartementet av 22 mars 1932 (bilag 3.) kommet til det resultat at de finske myndigheters forhold overfor hr. Kjøpke ikke innebærer en folkerettskrenkelse som bør foranledige at den norske regjering innbringer saken for Den faste domstol for mellemlfolkelig rettspleie.

Utenriksdepartementet som henholder sig til professor Castbergs, regjeringsadvokatens og høiesterettsdommer Altens uttalelser, er av den mening at Norge ikke har noget folkerettslig krav mot Finland i denne sak og at saken således ikke bør søkes prøvet ved internasjonal avgjørelse. Da Finland har avslått det norske forslag om å underkaste saken frivillig voldgift, vil den i tilfelle bli å innbringe for Den faste domstol i Haag, og departementet må ut fra den betraktning at all sannsynlighet taler for at vi vilde tape saken, bestemt fraråde et sådant skritt.

I henhold hertil skal departementet

innstille:

Avtrykk av Utenriksdepartementets foredrag av 28 april 1933 med bilag angående et av K. Kjøpke fremsatt erstatningskrav mot Finland i anledning av at han i 1918 i Finland blev arrestert og fratatt et større rubelbeløp og andre verdier, sendes Stortinget.

Bilag 1.**Den juridiske del av professor Gjelsviks betenkning av 18 januar 1930.**

Jeg vil presisere: Etter det som er nevnt ovenfor, kunde Kjøpke ikke komme i besiddelse av sine verdipapirer uten efter behørig anmodning av den finske regjering til den bank, hvor de befant sig. Men Finnlands regjering undot å gi denne anmodning eller i det hele å foreta de skritt som var nødvendige for at Kjøpke kunde få sine verdipapirer tilbake. For denne undlatelse må Finnlands lovlige regjering som nevnt være ansvarlig og derfor være forpliktet til å erstatte den skade som er den naturlige følge av denne undlatelse. Man må nemlig strengt sondre mellom spørsmålet om, hvorvidt en stat er ansvarlig for skade som er voldt utlendinger under oprør og uroligheter, og spørsmålet om en stat er ansvarlig for, at dens lovlige regjering undlater å foreta en statshandling som er nødvendig for å løse et bånd på verdipapirer eller andre formuesgods der ulovlig er beslaglagt av en oprørsregjering. Dette synes umiddelbart innlysende. Man kan ikke her si, at en lovlige regjering ikke har noget med å foreta skritt, der er en nødvendig betingelse for å få reetablere et forhold som en oprørsregjering har bragt i ulag. Den skade som for herr Kjøpke følger av den lovlige regjerings undlatelse, er en skade som denne regjering har forvoldt, ikke en skade, som oprørsregjeringen har gjort.

Det ansvar som jeg således mener at Finland her har, behøver ikke å falle sammen med ansvaret for den skade som er forvoldt herr Kjøpke ved den røde regjerings opptreden like overfor ham. Den siste skade er hvad verdipapirene angår, ovenfor beregnet til kr. 2305400. Men den skade som Finland efter det anførte er ansvarlig for, kan være mindre. Vi kan tenke oss, at verdipapirene på den tid, da Kjøpke kunde ha fått dem tilbake, om den lovlige finske regjering hadde gjort sin skyldighet, var sunket i verdi i forhold til den verdi de hadde på beslagleggelsestiden. Da er Finnlands regjering bare ansvarlig for differansen mellom

den verdi papirene hadde på den tid Kjøpke kunde ha fått dem tilbake efter foranstaltning av Finnlands lovlige regjering og den verdi papirene har når han nu får dem tilbake. Hertil kommer mulig rentetap. Hvorledes det nevnte verdiforhold stiller sig har jeg dessverre ikke materiale til å bedømme.

Kjøpke har ment, at grunnen til at den finske regjering i hvis navn deponisjonen var gjort i den russiske folkebank, har vegret sig ved å medvirke til at den blev bragt tilbake til Finnlands bank, er, at den finske regjerings krav på den russiske folkebank er blitt likvidert i russiske krav på Finland i henhold til fredstraktaten mellom Finland og Russland undertegnet i Dorpat den 14 oktober 1920.

Dette er imidlertid benektet fra finsk side. Forsåvidt der har vært henvist til § 26 i Dorpattraktaten kan denne paragraf efter sin ordlyd heller ikke ansees å angå et forhold som det heromhandlede. Den bestemmer at den russiske stat og dens statsinnretningers gjeld og øvrige forpliktelser til den finske stat og Finnlands Bank likesåvel som den finske stats og dens statsinnretningers gjeld og forpliktelser til den russiske stat skal på begge sider ansees likvidert. Hadde den finske regjering virkelig vært eier av de deponerte verdier således som det er uttrykt i den foran nevnte skrivelse av 18 januar 1919 fra den finske avdeling i den svenske legasjon til Folkebanken kunde den citerte bestemmelse i fredstraktaten komme til anvendelse.

Men de deponerte verdier tilhorte ikke den finske stat. Når allikevel den finske regjering vegret sig for å medvirke til at deponisjonen blev bragt tilbake til Finnlands Bank til forvaring til det kunde opgjøres ad diplomatisk vei mellom Russland og Norge, hvem eiendomsretten tilkom, kan den finske regjering ikke fritas for ansvar. Der sies også uttrykkelig i nevnte skrivelse, at Finnlands regjering er ansvarlig for nevnte papirers uantastelighet.

Bilag.

Ang. et av K. Kjøpke fremsatt erstatningskrav mot Finland.

Kjøpke har påberopt sig en særlig grunn til at Finland bør gi ham erstatning idet den finske regjering kan takke Kjøpke for at Finland fikk et par skibsladninger til betydelig verdi.

I fredstraktaten mellom Finland og Russland undertegnet i Dorpat den 14 oktober 1920 vedtokes i art. 22, at de den russiske stat og deres statsinnretninger tilhørende eiendommer i Finland skulde uten erstatning gå over i den finske stats eie. Likeså skulde de den finske stat og dens statsinnretninger tilhørende eiendommer i Russland uten erstatning gå over i den russiske stats eie.

Derved kom Finland i besiddelse av et par verdifulle skibsladninger tilhørende sovjetregjeringen som var beslaglagt i Finland, som følge av Kjøpkes begjæring.

Kjøpke fikk ingen fordel derav da beslagleggelsen ikke blev oprettholdt av hovretten, men da de beslaglagte varer berodde i Finland da fredstraktaten blev inngått, høstet den finske stat som nevnt fordel av Kjøpkes anstrengelser.

Noget rettskrav i den anledning antas Kjøpke ikke å ha overfor Finland. Noget annet er, at det her kan være tale om et bilighetskrav, siden Kjøpke har lidt den overlaster som han vitterlig har vært ute for samtidig med at der er en tilfeldig årsakssammenheng mellom denne overlaster og den berikelse Finland har beholdt ved beslagleggelsen av de 2 skib.

Som det fremgår av foranstående fremstilling har Kjøpke lidt et betydelig tap ved at oprørsregjeringens fremgangsmåte med det rubelbeløp og øvrige verdier som blev fratatt ham i Finland og ved at den finske regjering ikke har villet medvirke til at Kjøpke fikk tilbake de verdier som var ham fratatt og deponert i den russiske folkebank på Finlands regjeringens navn. Kjøpke kan imidlertid ikke komme nogen vei i sitt krav på skadeserstatning av Finland uten at den norske regjering tar sig av saken.

Noget rettslig krav overfor den norske regjering på at den skal anta sig saken overfor Finland har jo Kjøpke ikke. Det er et

spørsmål som Utenriksdepartementet vil ha å avgjøre.

Det sedvanlige er jo at en undersøkt som har lidt tap som følge av en fremmed regjeringens holdning, blir støttet av sitt lands utenriksministerium for å opnå erstatning. Det antas i den henseende ikke å kunne tillegges betydning at Kjøpke muligens ikke var norsk statsborger dengang han blev arrestert i Finland og de omhandlede verdipapirer fratatt ham. Han hadde da fungert som norsk vicekonsul i Petrograd. Hans far hadde i lengere tid vært bosatt i Norge uten formelt å være meddelt norsk borgerskap, men for Kjøpkes vedkommende er forholdet senere bragt i formell orden ved at han er meddelt norsk statsborgerskap. Selv om man går ut fra, at Kjøpke på den tid saken gjelder, ikke var norsk statsborger, men først er blitt det senere, må den norske regjering antas berettiget til overfor Finland å opptre på Kjøpkes vegne og gjøre hans erstatningskrav gjeldende.

Det må her komme i særlig betraktning at deponeringen av rubelsettene i Finlands Bank skjedde under medvirkning av den norske konsul i Helsingfors hos hvem Kjøpke søkte bistand, og at Finlands Bank etter finsk lov er det sted hvor gjenstande som er omtvistet, kan deponeres.

Checken på 20 000 svenske kroner blev sammen med en del andre dokumenter lagt i en konvolutt forsegllet med det norske konsulats segl og der blev av Finlands folkekommisariats utenriksavdeling gitt en kvittering overfor det norske konsulat i Helsingfors datert 15 mars 1918, hvor det anføres at konvolutten var mottatt av Norges vicekonsul hr. Amundsen (jfr. foran side 7). Senere blev det av den norske konsul truffet uttrykkelig avtale om at tvisten om eiendomsretten til de deponerte verdier skulde avgjøres ad diplomatisk vei eller på annen måte.

Det at det ikke bare gjelder en urett begått mot den norske undersøkt Kjøpke, men en overtredelse av den avtale som blev sluttet med den norske konsul i Helsingfors, hvis segl ulovlig blev brutt, synes å være grunn til at den norske regjering tar sig av saken.

Minister Urbye har efter hvad der er oplyst uttalt sig for, at den norske regjering støtter Kjøpkes erstatningskrav mot Finland og at saken eventuelt søkes avgjort ved voldgift.

Kjøpke har for sitt vedkommende uttalt at han gjerne vil ha erstatningsspørsmålet avgjort ved voldgift.

I den anledning skal bemerkes at efter voldgiftskonvensjon mellem Norge og Finland datert 3 februar 1926 skal tvist mellem disse land, som ikke kan løses på diplomatisk vei, henskytes til avgjørelse av Den faste mellemlfolkelige domstol, og det er vedtatt, at det også skal gjelde en tvist som har sin grunn i forhold som er opstått før konvensjonens avslutning.

En voldgiftssak for Haagdomstolen vilde

imidlertid medføre et betydelig arbeide og store utgifter. Under forutsetning av at Utenriksdepartementet vil ta sig av saken kunde der være grunn til å søke saken ordnet ved vennskapelige forhandlinger med Finland. Når der tidligere har vært gjort henvendelse til det finske utenriksministerium har saken visstnok ikke vært så tilstrekkelig oplyst som den nu foreligger.

Saken synes hensiktsmessig å kunne behandles av en nevnd bestående av en person opnevnt av den norske og en opnevnt av den finske regjering med oppdrag nærmere å undersøke og fremkomme med forslag til ordning av saken. Hvis de ikke blir enige kunde nevnden tiltredes av en person opnevnt av en tredje stat hvorom man måtte bli enige.

Bilag 2.

Professor Frede Castbergs P. M. av 23 april 1930.

Kjøpkesaken.

Efter min mening er der fremdeles ikke tilstrekkelig grunn til å fremsette erstatningskrav mot Finland for Kurt Kjøpke. Under henvisning til mine tidligere utredninger i saken, spesielt promemoria av 13 juli 1923 skal jeg til begrunnelse av mitt standpunkt alene anføre følgende:

1) Den finske stat har intet internasjonalt ansvar for de rettsbrudd som måtte være begått av de finske oprørere hvis ledere ikke kan betraktes som — og av Norge heller ikke var anerkjent som — lovlige finske statsmyndigheter. Der kan forsåvidt henvises til de systematiske fremstillinger av Folkeretten, av Oppenheim, Hall, De Louter, Bonfils, von Liszt og andre samt det diskusjonsgrunnlag som på grunnlag av de forskjellige regjeringers uttalelser var fremlagt for Folkeforbundets kodifikasjonskonferanse i Haag, angående statens ansvar for skade tilføiet utlendinger.

2) Den finske regjering var ikke folkerettslig forpliktet til å gjøre gjeldende nogen rett som deponent av de penger som «op-

rørsregjeringen» hadde deponert i den russiske statsbank. Dette må efter min mening følge allerede derav at den finske stat ikke er forpliktet ved oprørsregjeringens handlinger. At den finske regjering faktisk har rettet en henvendelse til statsbanken og for å gi sin henvendelse ettertrykk dessuten har karakterisert sig som ansvarlig, kan ikke bringe saken i en annen stilling. — Heller ikke var den finske regjering forpliktet til å fremsette nogen diplomatisk reklamasjon overfor den russiske regjering for å skaffe Kjøpke tilbake de penger som de russiske myndigheter med de finske «rødes» hjelp hadde fratatt ham.

3) Selvom den finske regjering hadde vært forpliktet til å ta sig av Kjøpkes sak, vilde dens undlatelse herav ikke kunne begrunne nogen plikt til å yde Kjøpke erstatning. Der kan nemlig ikke påvises nogen årsaksforbindelse mellem den omstendighet at den finske regjering måtte ha misligholdt sine forpliktelser og den omstendighet at Kjøpke fremdeles ikke har fått de deponerte penger utlevert. Der er ingen grunn til å

Bilag.

Ang. et av K. Kjøpke fremsatt erstatningskrav mot Finland.

anta at diplomatiske eller andre henvendelser fra finsk side vilde ha ført til at Kjøpke hadde fått pengene i sin besiddelse. Tvert imot var det både Kjøpkes og det norske generalkonsulats forutsetning at Kjøpke først skulde få de deponerte penger utlevert, når en mindelig ordning av hans sak var truffet mellom de norske og russiske statsmyndigheter. Og en slik ordning har hittil ikke funnet sted.

4) Å fremsette et billighetskrav mot den finske regjering i anledning av at Kjøpke faktisk ved sitt forsøk på å få beslaglagt 2 russiske skib har gjort det mulig for den finske stat selv å beslaglegge disse skib, må man betrakte som nytteløst, så meget mere som det tidligere har vært forsøkt uten resultat.

5) Selvom Kjøpke hadde hatt et solid begrunnet rettskrav på den finske stat, vilde den norske stat ikke kunne ta sig av hans sak, da han nemlig ikke var norsk statsborger på det tidspunkt da de rettsbrudd fant sted som skulde begrunne kravet. Under min tidligere befatning med saken har jeg ganske visst hevdet at dette forhold rettslig

sett ikke skulde utgjøre nogen absolutt hindring mot at staten tar sig av hans sak. Men efterat de forskjellige regjeringers standpunkt til dette prinsippsspørsmål nu er kommet frem under forberedelsen av kodifikasjonskonferansen i Haag i år, — efterat det der har vist sig at samtlige regjeringer på meget få undtagelser nær hevder at folkerettslig krav ikke kan fremsettes, medmindre den skadelidte var borger i kravstaten da rettsbruddet fant sted, finner jeg for min del ikke å kunne ta ansvaret for å tilråde voldgift om noget krav fra den norske stats side, når den nevnte betingelse mangler.

6) De ovenfor anførte grunner er efter min mening avgjørende for at krav ikke kan fremsettes.

Under disse omstendigheter må det være overflødig her å gå nærmere inn på spørsmålet om Kjøpke efter den avtale som blev truffet mellom ham og det russiske provianteringsråd i Petrograd, virkelig hadde et legitimt krav på en avanse på vel 2,3 millioner norske kroner for sin overføring av de 4½ millioner rubler til Norge.

Bilag 3.

Skrivelse fra høiesterettsdommer Alten til Utenriksdepartementet av 22 mars 1932.

K. Kjøpkes krav mot Finland.

Efter det Kgl. Departements anmodning i skrivelse av 17 februar 1932, jfr. skrivelse av 11 mars, har jeg gjennomgått de oversendte dokumenter som hermed følger tilbake, idet jeg har den ære å avgi følgende uttalelse om saken:

1. Spørsmålet om de finske oprørsmyndigheter har begått et rettsbrudd overfor hr. Kjøpke ved å beslaglegge rubelbeløpet og deponere pengene i statsbanken i Petrograd, avhenger i første rekke av Kjøpkes rettsforhold til pengene. Dette er efter de foreliggende opplysninger ikke helt klart.

I professor Gjelsviks promemoria (dok. 5) anføres innledningsvis at Kjøpke hadde

solgt et beløp av 1 525 000 norske kroner til det russiske provianteringsråd for 4 575 000 rubler. Denne anførsel synes å grunne sig på Kjøpkes erklæring av 8 mars 1918 til Stavseth og Nagursky, hvorefter rublene skulde være mottatt «som betaling» for nevnte kronebeløp med forpliktelse til å innbetale dette i Norges Bank «som akkreditiv for firmaet Stavseth og Nagursky» (dok. 5 s. 2 b). Det er imidlertid intet som tyder på at Kjøpke har disponert et sådant kronebeløp og kunnet selge det til provianteringsrådet. Erklæringen til Stavseth og Nagursky stottes heller ikke av andre opplysninger og strider mot Kjøpkes avtale med provianteringsrådet, som skal omhandles nedenfor.

Fremstillingen endres senere i samme promemoria (s. 32) derhen at Kjøpke hadde fått fri disposisjonsrett over de rubler han hevet på provianteringsrådets check, dog med forpiktelse til å innbetale 1 525 000 norske kroner i Norges Banks avdeling i Bergen. Her tales ikke lenger om salg av norske kroner, men det forklares ikke med hvilken rettslig hjemmel Kjøpke hadde fått disposisjonsrett over pengene. Det sies heller ikke om de norske kroner skulde innbetales på provianteringsrådets eller på Stavseth og Nagurskys konto, men den følgende tapsberegning tyder på at det siste er meningen. Hermed stemmer også Oslo byretts dom av 13 mars 1920, hvorved Kjøpke blev tilpliktet å innbetale 1 525 000 kr. i Norges Banks avdeling i Bergen som akkreditiv for Stavseth og Nagursky. Men da avgjørelsen alene er bygget på at der under saken var enighet mellom partene om denne ordning, kan dommen ikke tillegges nogen betydning for bedømmelsen av det virkelige rettsforhold.

Den endrede fremstilling synes å gi uttrykk for Kjøpkes egen opfatning. Den strider imidlertid mot hans avtale med Stavseth og Nagursky av 7 februar (mars) 1918, hvorefter han for overføring av rublene skulde ha en provisjon utgjørende en tredjedel av differansen mellom «avregningskursen» for rublene 3:1 og den faktiske pris for norske kroner (se professor Castbergs promemoria av 13 juli 1923, dok. 2, s. 3). Denne provisjonsavtale — som forøvrig ikke kan sees å være påberopt som grunnlag for Kjøpkes erstatningskrav — kan ikke godt forstås anderledes enn at Kjøpke skulde motta rublene som kommisjonær for Stavseth og Nagursky, og at disse selv skulde beholde resten av kursdifferansen.

Fremstillingen strider også — og det er det viktigste — mot de opplysninger som foreligger om avtalen mellom Kjøpke og provianteringsrådet. Etter Kjøpkes kvittering til provianteringsrådet av 7 mars 1918, hans kvittering på checken s. d., provianteringsrådets skrivelse av 8 februar (mars) 1918 og bevidnelse av s. d. (referert i dok. 2, s. 2—3) er checken overgitt Kjøpke forat det hele rubelbeløp skulde overføres til norske kro-

ner og innbetales på provianteringsrådets remboursskonto i Norges Banks avdeling i Bergen. Av disse dokumenter fremgår etter min mening, at Kjøpke ikke har mottatt checken og hevet rublene for egen regning eller som kommisjonær for Stavseth og Nagursky, men som kommisjonær for det russiske provianteringsråd. Nogen provisjon eller annen fortjeneste er ikke betinget i dokumentene, og den omstendighet at provianteringsrådet i sin skrivelse av 8 februar 1918 betegner Kjøpke som «norsk konsul», tyder på at rådet har trodd at han fremdeles innehadde denne stilling. Etter den russiske dom av 21 mai 1918 i saken mellom provianteringsrådet og Kjøpke var vilkårene for den muntlige avtale mellom partene ikke bragt tilstrekkelig på det rene, men retten fant dog at provianteringsrådet hadde krav på å få pengene tilbake. Dommen har altså — etter min mening med rette — forkastet Kjøpkes påstand om at pengene tilhørte ham. Remboursskontoen i Bergen skulde provianteringsrådet bruke til å betale første halvdel av kjøpesummen for den av Stavseth og Nagursky solgte fisk, kr. 1 525 000. Såfremt der ved utstedelsen av checken bare er regnet med dette beløp og ikke tillike med andre utbetalinger, må det antas å ha vært forutsetningen at checken vilde bli utbetalt i dumarubler, hvis kurs svarte til ca. 3 rubler for 1 krone. Når Kjøpke ved imøtekomsten fra bankpersonalets side opnådde å få beløpet utbetalt i tsarrubler (professor Castbergs promemoria av 18 juni 1931 s. 2), som iallfall utenfor Russland hadde en betydelig høyere verdi, forekommer det mig imidlertid klart at Kjøpke som kommisjonær for provianteringsrådet ikke hadde nogen rett til å tilegne sig denne kursdifferanse. I professor Gjelsviks promemoria er den beregnet til 2 305 400 kroner. Der er ingen som helst grunn til at provianteringsrådet skulde gi fra sig en så betydelig verdi utover de 1 525 000 kroner som vilde medgå til å betale Stavseth og Nagursky. Og Kjøpkes fortjeneste vilde i tilfelle ha stått i det mest åpenbare misforhold til den tjeneste han hadde påtatt sig å yde provianteringsrådet. Jeg mener således at det måtte påhvile ham

Bilag.

Ang. et av K. Kjøpke fremsatt erstatningskrav mot Finland.

å innbetale tsarrublenes fulle verdi i norske kroner på provianteringsrådets konto i Norges Bank.

Et kommisjonsforhold som det jeg mener har foreligget, kan nårsomhelst heves av kommittenten ved tilbakekallelse av oppdraget. Kjøpke kan etter de opplysninger de nevnte dokumenter gir om avtalen med provianteringsrådet, ikke skjønnes å ha erhvervet noget rettskrav på å utføre hvervet eller på vederlag eller annen fortjeneste. Under enhver omstendighet har provianteringsrådet hatt gyldig grunn til å kalle oppdraget tilbake, når det viste sig at Kjøpke vilde tilegne sig kursdifferensen. Tilbakekallelsen har derfor heller ikke kunnet medføre erstatningsplikt for provianteringsrådet (jfr. den norske kommisjonslov av 30 juni 1916 §§ 48 og 50).

Efter den opfatning av rettsforholdet mellom det russiske provianteringsråd og Kjøpke, som jeg her har fremholdt, har altså provianteringsrådet vært fullt berettiget til å kreve rublene tilbakelevert. De finske opprørsmyndigheter kan da ikke ved å yde provianteringsrådet sin medvirking gjennom beslagleggelsen ha gjort sig skyldig i noget rettsstridig forhold overfor Kjøpke.

2. Selv om man med professor Gjelsvik antar at Kjøpke har kunnet heve rubelbeløpet for egen regning, eller man antar at han efter avtalen med Stavseth og Nagursky har hevet beløpet som kommisjonær for dem, er det ikke dermed gitt at de finske opprørsmyndigheters opptreden kunde begrunne erstatningsansvar.

De finske myndigheter har ikke skredet inn av eget initiativ og ikke til egen fordel. De har ved beslagleggelsen av pengene handlet efter anmodning av det russiske provianteringsråd, hvis fremstilling måtte gi dem grunn til å anta at Kjøpke ved rettsstridig og muligens endog straffbar adferd vilde unddra provianteringsrådet det rubelbeløp han var i besiddelse av (dok. 5 s. 8—9). Der blev også av russiske utsendinger gjort energiske forsøk på straks å få pengene utlevert (dok. 5 s. 7 og 15). Da utleveringskravet og provianteringsrådets fremstilling blev bestridt av Kjøpke, og det

norske generalkonsulat tok sig av hans sak, innlot de finske myndigheter sig ikke på nogen avgjørelse av tvisten, som de anså sig inkompetente til å behandle. Finnlands Folkekommisariat foreslo i skrivelse av 30 mars 1918 til det norske generalkonsulat at pengene skulde sendes til Petrograd og overlates til en av russiske og norske myndigheter valgt tredje, helst nøytral person eller forvares på et sikkert sted der «inntil Russland og Norge på diplomatisk eller annen vei fullstendig hadde utredet saken» og bragt på det rene om straffbart forhold (brott) forelå, og hvem pengene rettelig tilhørte (dok. 5 s. 9). Det norske generalkonsulat svarte i skrivelse av 2 april 1918 efter samråd med Kjøpke med et forslag om å overføre pengene til Finnlands Banks kontor i Petrograd, hvor de skulde forvares av Folkekommisariatet, «Inntil Russlands og Norges regjeringer efter vedtagne internasjonale rettsprinsipper hadde avgjort spørsmålet om Kjøpke ved straffbart forhold hadde tilegnet sig det omhandlede beløp på 4 750 000 rubler eller ikke» (dok. 5 s. 10—11). Skrivelsen, hvori der bl. a. også reistes spørsmål om erstatningsansvar for provianteringsrådet, men ikke for de finske myndigheter, blev samme dag besvaret av Folkekommisariatet, som fastholdt sitt tidligere forslag (dok. 5 s. 12). Da så den finske opprørsregjering flyktet til Russland, lot den pengene innsette i den russiske statsbank i Petrograd «for å forvares inntil folketrybunalet (den russiske civildomstol) har avgjort hvem midlene tilhører» (dok. 5 s. 13. jfr. s. 30).

Under de omstendigheter som forelå, kan det efter min mening ikke bebreides de finske opprørsmyndigheter at de beslagla pengene. Selv om man antok at det russiske provianteringsråd var uberettiget til å kreve pengene tilbake, og at de finske myndigheter handlet rettsstridig ved å iverksette beslagleggelsen, mangler i ethvert fall de subjektive betingelser for erstatningsansvar, da deres handlemåte måtte fremstille sig for dem som fullt forsvarlig.

Hvad dernæst angår overføringen av pengene til Petrograd så er denne foretatt i

forståelse med Kjøpke efter avtale mellom Folkekommissariatet og det norske generalkonsulat i Helsingfors. Uoverensstemmelsen med hensyn til deponeringen gjaldt, såvidt skjønnes, bare spørsmålet om pengene skulde deponeres i Finnlands Banks kontor eller på et annet sikkert sted i Petrograd. Det har imidlertid vist sig at pengene har ligget likeså sikkert i den russiske statsbank som om de hadde vært deponert i Finnlands Bank, og verdifallet vilde like fullt ha rammet dem i denne bank. Valget av bank har således ikke hatt nogen skadelig følge. Derimot har de finske oprørere satt sig ut over avtalen mellom Folkekommissariatet og det norske generalkonsulat forsåvidt som de ved deponeringen bare har forbeholdt avgjørelse av tvisten gjennom rettergang ved de russiske domstoler. Sammenhengen hermed er ikke opplyst, men i ethvert fall er også dette forhold — som omhandlet nedenfor under 4 — blitt uten følger, idet den russiske dom ikke har ført til utlevering av depositumet.

3. Hvis man, i motsetning til hvad jeg foran har fremholdt, skulde mene at de finske oprørsmyndigheter, og da særlig Folkekommissariatet, ved sin handlemåte har gjort sig skyldig i et forsettlig eller uaktsomt rettsbrudd overfor Kjøpke, kan dette allikevel ikke medføre at den finske stat blir ansvarlig. Som anført av professor Castberg (dok. 2 s. 3 og dok. 6 s. 1) er det almindelig erkjent i folkeretten at en oprørsregjering ikke forplikter staten ved sine rettsstridige handlinger. Hvad professor Gjelsvik anfører om dette spørsmål (dok. 5, s. 33—34 a), trenger formentlig ikke annen imøtegåelse enn at den finske lov av 11 mai 1923 om bilighetserstatning til utlendinger som var blitt skadelidende ved oprøret, bare har intern virkning. Enhver som vilde påberope sig loven, måtte søke om erstatning hos de finske myndigheter overensstemmende med lovens egne forskrifter. Et folkerettslig ansvar som ellers ikke vilde være begrunnet, kan ikke støttes på denne lov.

Det vil da også sees at det ikke egentlig er på oprørsregjeringens handlinger, men på den efterfølgende opptreden av Finnlands lovlige regjering at professor Gjelsvik me-

ner å kunne grunne ansvar for den finske stat.

4. Det forhold fra den finske regjerings side som efter professor Gjelsviks mening begrunner ansvar for staten, består i at regjeringen undlot å etterkomme den norske sendemanns henstilling i skrivelse av 11 juni 1921 om å sørge for at de deponerte penger blev bragt tilbake til Finnlands Bank i Helsingfors, hvor de først var anbragt, og at regjeringen i det hele har undlatt å foreta de skritt som var nødvendige forat Kjøpke kunde få pengene tilbake (dok. 5, s. 34 a—36 a).

Da Finnlands lovlige regjering har stått utenfor den av oprørsregjeringen foretatte deponering, kan det imidlertid ikke skjønnes at denne i og for sig medfører nogen rett eller plikt for regjeringen til å kreve overflytning eller frigivelse av det deponerte. Regjeringen har allikevel senere trådt inn i forholdet som depositar. Av en skrivelse av 2 oktober 1918 fra det tyske generalkonsulats finske avdeling (dok. 5, s. 17) og en skrivelse av 18 januar 1919 fra den finske representasjon i Petrograd (dok. 5, s. 18) fremgår nemlig at den finske regjering er innehaver av depositumskvitteringene, og at den i denne egenskap overfor den russiske stats bank har erklært sig ansvarlig for «verdipapirenes uantastelighet» og forlangt at deponisjonen overensstemmende med Folkekommissariatets skrivelse av 30 mars 1918 skulde oprettholdes uten hensyn til den russiske dom, inntil Russland og Norge har ordnet tvisten «på diplomatisk eller annen vei». Det er besynderlig at disse skrivelser ikke nevnes i den utførlige fremstilling som den finske regjering har gitt i sin note av 3 august 1921, og at regjeringen i en skrivelse av 16 september 1921 (dok. 5, s. 28) har innskrenket sig til å benekte at der var gått nogen «skrivelse fra ministeriet» til den russiske bank. Efter hvad de citerte skrivelser viser, må regjeringen — til tross for denne benektelse — antas gjennom sine konsulære og diplomatiske representanter å ha ratihabert Folkekommissariatets avtale med det norske generalkonsulat. Derved er den blitt ansvarlig for at deponisjonen oprettholdes inntil tvisten er avgjort

Bilag:

Ang. et av K. Kjøpke fremsatt erstatningskrav mot Finland.

mellem Norge og Russland ved diplomatiske forhandlinger eller internasjonal voldgift eller rettsavgjørelse. Men denne forpliktelse har den finske regjering også oppfylt, idet den ved de ovenfor nevnte protestskrivelser har oppnådd at den russiske bank har nektet å utlevere rublene i henhold til den russiske dom. Noget videregående ansvar som depositar kan derimot den finske regjering ikke skjønnes å ha pådratt sig. Det kan ikke forlanges av den finske regjering at den skal påta sig ansvaret ved å avgjøre tvisten mellom Kjøpke og det russiske provianteringsråd til fordel for Kjøpke og medvirke til å utlevere pengene til ham i strid med den russiske dom og uten at overenskomst er truffet mellom den norske og den russiske regjering. Den finske regjering må tvertimot etter avtalen mellom Folkekommissariatet og det norske generalkonsulat ansees forpliktet til å forholde sig passiv inntil rettstvisten er ordnet av de interesserte regjeringer. Etter denne avtale var der — som før nevnt — enighet om at pengene skulde deponeres i Petrograd, mens Folkekommissariatet ikke hadde forpliktet sig til å deponere dem i Finnlands Banks derværende avdeling. Ved å ratifisere avtalen kan da heller ikke den finske regjering være blitt forpliktet til å sørge for overføring til denne bank og ennå mindre for overføring til Helsingfors. Som anført under 2 er imidlertid dette spørsmål fullstendig betydningsløst, da den omstendighet at pengene er deponert i den russiske statsbank, ikke har medført noe tap som ikke også vilde være inntrådt om de var deponert annensteds.

Jeg kan således ikke finne at der er noe å legge Finnlands lovlige regjering til last. Den har tvertimot ved å tre inn som depositar i oprørsregjeringens sted og hindre at pengene i henhold til den russiske dom blev utlevert til provianteringsrådet, handlet til varetagelse av Kjøpkes tarv så langt som den kunde, mens den pliktmessig har overlatt ordningen av tvisten til den norske og den russiske regjering.

5. Det er formentlig på det rene at fredstraktaten mellom Finland og Russland ikke berører Kjøpkes rettsstilling, og at

han heller ikke kan grunne noget krav på den omstendighet at hans beslagleggelse av to skibsladninger førte til at disse efter fredsslutningen tilfalt den finske stat (dok. 5 s. 18b—20 og 37—38). Disse spørsmål kan jeg derfor gå forbi.

6. Foruten rublene blev der ved beslagleggelsen i Finland fratatt Kjøpke en check på 20 000 svenske kroner, som også blev deponert i den russiske statsbank mot særskilt kvittering (dok. 5 s. 14). Dette kronebeløp har uomstridt vært Kjøpkes eiendom og omtales som hans i den russiske dom. Hvorfor det blev forlangt medtatt under beslagleggelsen og senere deponert, er ikke klart, da nærmere opplysninger herom ikke foreligger. Tenkelig er det at beløpet skulde sikre Kjøpkes ansvar for de 15 000 rubler som manglet, og som han ved den russiske dom er tilpliktet å erstatte. Hvorvidt beslagleggelse av kronechecken burde ha vært nektet av den finske oprørsregjering er det under disse omstendigheter vanskelig å si noget bestemt om. Men i ethvert fall er deponeringen også for checkens vedkommende foretatt i henhold til den før nevnte avtale mellom Folkekommissariatet og det norske generalkonsulat med tilslutning av Kjøpke selv. Og den finske regjering har ved sin senere innskriden sørget for at deponeringen blir opprettholdt inntil den norske regjering har oppnådd å få ordnet saken med den russiske. Noget grunnlag for et folkerettslig ansvar for den finske regjering med hensyn til de 20 000 kroner antas således ikke å foreligge. Derimot synes den russiske regjering ikke å kunne ha nogen grunn til å motsette sig utlevering av checken eller iallfall den del av kronebeløpet som ikke trenges til å dekke Kjøpkes ansvar for de manglende 15 000 rubler.

7. Med hensyn til Kjøpkes statsborgerforhold er det opplyst at han først blev norsk statsborger 2 desember 1921, altså flere år efter at rublene blev beslaglagt av de finske oprørere og deponert i Petrograd, mens han, såvidt skjønnes, dengang ikke var statsborger i nogen stat. Etter den opfatning som er den almindelig antagne i den folkerettslige litteratur og rettspraksis (jfr. professor Castbergs promemoria av 18 juni 1931), kan der

da ikke være begått noget folkerettsbrudd overfor den norske stat, og denne kan heller ikke ved senere å meddele Kjøpke statsborgerrett bli berettiget til å gjøre erstatningskrav gjeldende i anledning av rettskrenkelser som han måtte ha vært utsatt for. Denne opfatning av folkeretten er etter min mening noget formalistisk, da en person også på annen måte enn ved statsborgerforhold, således ved bosettelse, privat virksomhet eller offentlig tjeneste kan være således knyttet til en stat at denne bør ansees som hans naturlige beskytter i tilfelle av rettskrenkelse fra andre staters side. Den norske regjering har også under forberedelsen av folkerettskonferansen gitt uttrykk for at statsborgerforholdet på rettsbruddstiden ikke bør være avgjørende (Bases de discussion, 1929, III s. 143). Imidlertid vilde det sikkerlig være så vanskelig overfor en internasjonal domstol å få satt igjennem et folkerettslig erstatningskrav på grunnlag av rettsbrudd overfor en person som ikke var statsborger i vedkommende

stat, at forsøket ikke bør gjøres, med mindre kravet i sig selv er materielt vel grunnet og så sterkt at domstolen vilde søke enhver utvei for å kunne godkjenne det. I den foreliggende sak er forholdet etter min opfatning det motsatte. Jeg finner det derfor unødvendig å gå inn på det noget uklare spørsmål om Kjøpke på det avgjørende tidspunkt hadde en tilknytning til Norge som i tilfelle kunde ha erstattet den manglende statsborgerrett.

At der ikke ligger nogen folkerettskrenkelse i den finske regjerings forhold til depositumet efterat Kjøpke blev norsk statsborger, fremgår av hvad jeg har anført under 4.

8. I henhold til det anførte er jeg kommet til det resultat at de finske myndigheters forhold overfor herr Kjøpke ikke innebærer en folkerettskrenkelse, som bør foranledige at den norske regjering innbringer saken for Den faste domstol for mellemfølkkelig rettspleie.